

ZINĀTNES DZĪVES HRONIKA

Janvāris

1. janvārī — atzīmējot Rūdolfa Blaumaņa 150. dzimšanas dienu, Rīgas Latviešu biedrības (RLB) sarīkojumā klausītājus ar R. Blaumani un viņa saistību ar RLB iepazīstināja Teātra komisijas priekšsēdētājs akadēmiķis Viktors Hausmanis. Piedalījās aktieri un RLB kamerkoris. Latvijas Nacionālā bibliotēkā notika R. Blaumaņa darbu izstāde.

4. janvārī ar īpašu sēdi atzīmēta pazīstamā jurista un politologa, LZA ārzemju locekļa A. D. Lēbera 90 gadu jubileja, piedaloties tieslietu ministram Jānim Bordānam. Par A. D. Lēberu referēja LZA goda doktors Egils Levits, akadēmiķi Tālavs Jundzis un Jānis Stradiņš, uzrunas teica LZA prezidents Ojārs Spārītis un J. Bordāns.

6. janvārī — 120 gadu Daugavpilī dzimušajam tango karalim komponistam Oskaram Stokam. Tērbatas ielā 50, kur O. Stroks dzīvojis no 1945. līdz 1975. g., atklāja LZA goda locekļa Jāņa Strupuļa veidoto piemiņas plāksni. Uzrunu teica LZA prezidents O. Spārītis, komponists Raimonds Pauls un M. Čehova Rīgas Krievu Drāmas teātra aktieris Jakovs Rafalsons (*Neatkarīgā Rīta Avīze Latvijai*. 2012. 27.dec.; 2013.7. janv.).

8. janvārī LZA Senāta sēde. Tajā notika 2012. g. 29. novembrī ievēlētā prezidenta O. Spārīša inaugurācija un prezidenta pilnvaru pieņemšana. Kā simbolisku amata pārmantotības zīmi jaunievēlētais prezidents saņēma amata ķēdi — sudrabā kaltu akadēmijas ģerboņu virkni. To, tāpat kā LZA simboliku un daudzus izcilo Latvijas zinātnieku un kultūras darbinieku portretus, veidojis LZA goda loceklis, šīgada LZA Raiņa balvas laureāts, tēlnieks Jānis Strupulis. Tradīcija paredz arī iepriekšējā perioda prezidenta

ģimenes novietošanu LZA Mazajā zālē, t.s. prezidentu portretu galerijā. Jura Ekmaņa (LZA prezidents 2004–2012) portretu gleznojais Latvijas Mākslas akadēmijas profesors Andris Začests.

Vēl Senāts noklausījās akadēmiķa Andreja Siliņa informāciju par UNESCO svinamo dienu kalendārā iekļautajām jubilejām un LZA korespondētājlocekļa Jāņa Kristapsona informāciju par Latvijas zinātnes sasniegumiem 2012. g. Senāts apstiprināja LZA valdes sastāvu un piešķīra LZA Atzinības rakstu LZA goda doktoram profesoram Džīnam Šarpam par ieguldījumu nevardarbīgās pretošanās teorijas izstrādāšanā un sadarbību ar Latvijas zinātniekiem.

10. janvārī LZA HSN sēde. Akadēmiķa Viktora Hausmaņa runa „Par Rūdolfa Blaumaņa drāmu dzīvotspēju. R. Blaumaņa 150. jubilejas gadā”. Par LZA HSN darbu 2012. g. — akadēmiķe Raita Karnīte. Par darba plānu 2013. g.

12. janvārī LZA ārzemju loceklim Vitautam Kalniņam — 75.

13. janvārī LZA ārzemju loceklim Benediktam Juodkam — 70.

15. janvārī LZA goda doktoram Ģirtam Kaugaram — 75.

17. janvārī notika Latvijas zinātnes 2012. g. sasniegumu prezentācija un diplomu pasniegšana autoriem Latvijas Zinātņu akadēmijas svinīgajā sēdē (*Zinātnes Vēstnesis*. 2013. 14. janv.).

LZA goda locekļa Daiņa Īvāna lekcija Daugavpils Universitātē „Rīgas Zooloģiskā dārza simt gadi dabas aizsardzībā”.

P. Stradiņa balva par pētījumiem Latvijas farmācijas vēsturē, medicīnas kultūrvēsturisko

tradīciju atjaunošanu un mecenātismu piešķirta farmaceitam *Dr. biol.* Guntim Belēvičam.

20. janvārī — Rīgā, Doma laukumā, notika barikāžu piemiņas pasākumi. Tautas mītnā piedalījās OSI direktors Ivars Kalviņš, aicinot pieminēt barikāžu upurus (*Diena*. 2013. 21. janv.).

21. janvārī LZA goda doktoram Džīnam Šarpam — 85.

22. janvārī — Jelgavā, Svētes ielā 18, notika LLU EF un LLMZA Agrārās ekonomikas zinātņu nodaļas rīkots Ekonomikas katedras profesora Ervīda Grinovska mantojuma Zinātniskais seminārs „Pievienošanās eirozonai: mednis kokā vai zīle rokā”.

24.–25. janvārī Daugavpils Universitātē (DU) jau 23. reizi notika ikgadējā Humanitārās fakultātes (HF) organizētā starptautiskā konference — zinātniskie lasījumi. Konference sākās ar plenārsēdi, kas tika veltīta DU HF 60 gadu jubilejai. Ar ieskatu fakultātes vēsturē pasākumu atklāja fakultātes dekāne asociētā profesore Valentīna Liepa. Klātesošos uzrunāja un sveica universitātes studiju prorektore docente Irēna Kaminska, Daugavpils pilsētas Domes priekšsēdētāja Žanna Kulakova, Latvijas Zinātņu akadēmijas (LZA) prezidents profesors O. Spāritis un LZA goda loceklis, kinorežisors, DU Humanitārās akadēmijas jauniešiem patrons Jānis Streičs. Īpašu sveicienu fakultātes kolektīvam jubilejā bija sagatavojuši HF absolventi. Turpinājumā konferences darbs ritēja Daugavpils Universitātes telpās Vienības ielā 13. Kā ierasts, konference bija apvienojusi humanitārās jomas zinātniekus no dažādām pasaules valstīm. Arī šogad zinātniskajos lasījumos piedalījās vairāk nekā 200 dalībnieku no 12 valstīm: ASV, Baltkrievijas, Gruzijas, Igaunijas, Japānas, Krievijas, Latvijas, Lielbritānijas, Lietuvas, Polijas, Taivānas un Ukrainas. Konferences darbs noritēja sešās

sekcijās un vairāk nekā 20 darba grupās. Konferences materiāli tiks apkopoti trijos zinātnisko rakstu krājumos: *Kultūras studijas, Valoda dažādu kultūru kontekstā un Vēsture: avoti un cilvēki*.

28. janvārī LZA LMZN un Latvijas Lauksaimniecības un meža zinātņu akadēmijas prezidija kopsēde. Darba kārtībā LLU doktora Krišjāņa Āboltiņa zinātniskais ziņojums „Automobiļu pēcpārdošanas pakalpojumu tirgus attīstības iespējas Latvijas reģionos”. Par LMMZA prezidija un nodaļu paveiktā darba rezultātiem 2012. g. un nākotnes plāniem 2013. g. ziņoja LLMZA prezidente Baiba Rivža un nodaļu vadītāji.

28.–29. janvārī Lietuvas, Latvijas, Igaunijas, Somijas, Norvēģijas Zinātņu akadēmiju delegācijas tikās Tallinā, Baltijas 13. Intelektuālās sadarbības konferencē. Konferences tēma: Eiropas zinātnes telpa un mazās valstis. Referātus no Latvijas Zinātņu akadēmijas nolasīja akademiķi Andrejs Siliņš, Andris Šternbergs un LZA goda doktors Bruno Deksnis.

Konferences laikā tika pasniegtas Baltijas Zinātņu akadēmiju medaļas: LU Cietvielu fizikas institūta direktoram akademiķim Andrim Šternbergam par ilggadēju un starptautiski atzītu veikumu materiālzinātnes jomā, profesoram Tarmo Soomerem (Igaunija) par izciliem rezultātiem Baltijas jūras ekoloģisko problēmu izziņāšanā un profesoram Jevgenijam Butkus (Lietuva) par izcilu lomu Baltijas organiskās sintēzes konferenču organizēšanā, kuras jau kopš 2000. g. pārmaiņus notiek katrā no galvaspilsētām. 75 gadu jubilejā tika sveikta Igaunijas Zinātņu akadēmija, tā dibināta 1938. g. 28. janvārī. Jiri Engelbrehtam un Gaļinai Varlamovai pasniedza LZA Atzinības rakstus par abu akadēmiju sadarbības veicināšanu.

LZA prezidents O. Spāritis ielūdza Baltijas Intelektuālās sadarbības partnerus uz 14. konferenci Rīgā 2015. g.

31. janvārī Lietuvas Valsts neatkarības dienā prezidente Daļa Gribaškaite par nopelniem Lietuvas valsts labā piešķirusi Lietuvas Nopelnu Bruņinieka krustu LZA akadēmiķiem Ēvaldam Mugarēvičam un Andrim Caunem. Apbalvošanas ceremonija notika 2013. g. 15. februārī Viļņā, Prezidenta pilī (*Latvijas Avīze*. 2013. 15. febr.; *Zinātnes Vēstnesis*. 2013. 25. febr.).

Februāris

1. februārī „*L'Oreal*”, Latvijas UNESCO Nacionālās komisijas, LZA sadarbības līguma parakstīšana par stipendijām „Sievietēm zinātnē”.

5. februārī Zemkopības ministrijā tika parakstīts Nodomu protokols starp Latvijas Republikas Zemkopības ministriju, Latvijas Zinātņu akadēmiju un Latvijas Lauksaimniecības un meža zinātņu akadēmiju. Nodomu protokols paredz sadarbību šādās jomās: informācijas apmaiņa starp ZM, LZA, LLMZA; ieteikumu izstrāde politikas plānotājiem par iespējamiem uzlabojumiem zinātnē un augstākajā izglītībā; kopīgu konferenču, izstāžu un citu pasākumu rīkošana; jauno zinātnieku sagatavošana; Zemkopības ministrijas konkursa „Sējējs” grupas „Jaunais zinātnieks lauksaimniecībai un lauku attīstībai” darbu vērtēšana; Jāņa Lielmaņa prēmijas konkursa organizēšana u.tml. Nodomu protokolā ietverti punkti arī par starptautiskās sadarbības veicināšanu.

RLB Baltajā zālē rakstu krājuma „Rīgas teksts. Augusta Deglava romānam „Rīga”–100” atvēršana. Izdevums tapis Valsts pētījumu programmas „Nacionālā identitāte” ietvaros LZA kor. loc. Ausmas Cimdiņas vadībā. Pasākumā piedalījās kultūras ministre Ž. Jaunzeme-Grende, LU rektors akadēmiķis M. Auziņš, akadēmiķe M. Kūle, skulptūras „Rīdzinieki” autors tēlnieks Ģirts Burvis u.c.

Akadēmiķim Aleksandram Jemeljanovam — 75.

LZA ārzemju loceklim Paulam Stradiņam — 50.

6. februārī LZA Mazajā zālē, sekojot LIZDA iniciatīvai, notika LR Saeimas Izglītības un zinātnes komisijas izbraukuma sēde. Piedalījās LR Izglītības un zinātnes ministrs *PhD* Roberts Ķīlis, departamenta direktore Lauma Sīka. Darba kārtībā: par Latvijas zinātnes finansējumu un ilgtspējīgu attīstību (*Izglītība un Kultūra*. 2013. 7. febr.; *Latvijas Avīze*. 2013. 7. febr.; *Zinātnes Vēstnesis*. 2013. 25. febr.).

7. februārī RLB Teātra komisija iedibinājusi tradīciju gada sākumā sarīkot Mārtiņa Ziverta atcerei veltītu kādu viņa lugas lasījumu. Šogad, dramaturga 110. jubilejas gadā, atceres pasākumu ievadīja zinātniskā konference: Viktors Hausmanis, Benedikts Kalnačs, Ingunā Daukste-Silasproģe. M. Ziverta lugas „Tīrelpurvs” lasījums Annas Eižvertiņas režijā.

LZA korespondētājloceklei Zintai Gaiļei — 55.

8. februārī ĶBZMN pilnsapulcē nodaļas priekšsēdētājs akad. R. Valters sniedza pārskatu par nodaļas un tās locekļu darbību 2012. g. un iepazīstināja ar priekšlikumiem 2013. g. pasākumiem. Sēdes dalībnieki noklausījās akad. Vijas Klušas referātu „Zināmā mildronāta nezināmie efekti”.

11. februārī LZA korespondētājloceklim Jānim Grāvītim — 65.

12. februārī Akadēmiķim Jurim Bojāram — 75.

LZA Senāta sēde. Par Baltijas Intelektuālās sadarbības konferenci un situāciju Igaunijas ZA (O. Spāriņis). Par valsts emeritēto zinātnieku stāvokli Latvijā un kluba

Emeritus aktivitātēm (R. Valters, T. Millers). Par Trešās atmodas materiālu dokumentāciju un „Barikadopedijas” projektu (A. Cīrulis, T. Jundzis, G. Zemītis). Pēc Senāta sēdes Ķīpsalas keramiķu izstādes atklāšana. Senāts pieņēma lēmumu „Par Latvijas zinātnes politiku un finansējumu” (*Zinātnes Vēstnesis*. 2013. 25. febr.).

Par Latvijas zinātnes politiku un finansējumu LZA Senāta 2013. g. 12. februāra sēdes lēmums

LZA Senāts atbalsta Latvijas Izglītības un zinātnes darbinieku arodbiedrības (LIZ-DA) rosinātās un Latvijas Zinātņu akadēmijā š. g. 6. februārī notikušās Saeimas Izglītības, kultūras un zinātnes komisijas izbraukuma sēdes priekšlikumus.

Tie paredz uzdot Izglītības un zinātnes ministrijai līdz š.g. 1. martam iekļaut valsts 2013. g. budžeta grozījumu projektā summas Latvijas zinātnes finansiālās situācijas uzlabošanai, palielinot 2013. g. zinātnes budžetu par 15 miljoniem latu — papildus septiņi miljoni latu starptautiski izvērtētajiem projektiem ar ļoti augstu novērtējumu un astoņi miljoni latu bāzes finansējumam programmu īstenojošām institūcijām. Tas nodrošinātu augsti novērtēto Latvijas zinātnieku projektu īstenošanu un bāzes finansējumu sekmīgajiem pētnieciskajiem institūtiem.

Tikai steidzama un radikāla IZM un Saeimas rīcība var aizkavēt spējīgu Latvijas pētnieku, īpaši jauno zinātnieku, aizplūšanu no Latvijas zinātnes un nodrošināt Latvijas zinātnieku sekmīgu līdzdalību ES 7. letvarprogrammā un jaunajā letvarprogrammā „Horizonts 2020”.

Aicinām pātrināt Latvijas zinātnisko institūciju starptautiskās izvērtēšanas procesu, viest skaidrību par Latvijas valsts zinātnes politiku un ar to saistīto finansējumu, sekmēt IZM un Zinātnes un augstākās izglītības sadarbības memoranda noslēgšanu, kas iespējami drīzā nākotnē varētu zinātnes darbiniekiem nodrošināt atbilstošu darba samaksu.

13. februārī LZA korespondētājloceklim Narimantam Saleniekam — 75.

14. februārī LZA prezidents O. Spāritis un Senāta priekšsēdētājs J. Stradiņš nosūtīja apsveikumu Lietuvas Prezidentei Daļai Gribauskaietei Lietuvas neatkarības atjaunošanas gadadienā un izteica pateicību par Bruņinieku krusta piešķiršanu LZA īstenajiem locekļiem Ēvaldam Mugarēvičam un Andrim Caunem.

15. februārī LZA goda loceklim Jānim Latvietim — 85.

16. februārī LZA ārzemju loceklei Janai Tesaržovai — 60.

19. februārī LZA goda doktoram Egilam Grīslim — 85.

21.—22. februārī akadēmiķa Jāņa Endzelīna 140. dzimšanas dienas atceres starptautiskā zinātniskā konference „Baltu valodas: vēsture un aktuālie procesi”. Konferenci organizēja LU Latviešu valodas institūts, Latviešu valodas aģentūra un Rīgas Latviešu biedrība.

Jelgavā LLU, Latvijas Agronomu biedrība, LMZA un valsts lauku tīkls rīkoja zinātniski praktisku konferenci, svinot augstākās lauksaimniecības izglītībai Latvijā 150 gadu jubileju.

22. februārī — Latvijas Zinātņu akadēmijas Augstceltnē LV Biomedicīnas pētījumu un studiju centra 20 gadu jubilejas seminārs. Pēc LZA prezidenta O. Spāriša apsveikuma, akad. J. Stradiņa un akad. R. Valtera sveicieniem semināra dalībnieki noklausījās akad. E. Grēna priekšlasījumu „Aizvēsture”, institūta direktora LZA kor. loc. J. Kloviņa un LZA kor. loc. T. Kozlovskas ziņojumus par pētījumu virzieniem un sasniegtajiem rezultātiem, kā arī LZA goda loc. V. Baumaņa informāciju par jauno speciālistu sagatavošanu. Sekoja

plaša diskusija draudzīgā gaisotnē (*Zinātnes Vēstnesis*. 2013. 25. febr.).

22. februārī notika LZA FTZN izbraukuma sēde veltīta Latvijas Universitātes Cietvielu fizikas institūta 35 gadu jubilejai un Latvijas Universitātes Cietvielu fizikas institūta 29. zinātniskajai konferencē (*Zinātnes Vēstnesis*. 2013. 25. febr.).

24. februārī LZA goda loceklim Uldim Zemzarim — 85.

25. februārī norisinājās LZA LMZN un LLMZA prezidija kopsēde, kuras laikā ar zinātnisko ziņojumu „Latvijā medijamo dzīvnieku gaļas bioķīmiskais vērtējums” uzstājās doktorante Vita Strazdiņa. Tika precizēti LZA LMZN un LLMZA darba uzdevumi 2013. g. Pārskatu par LZA Ekonomikas institūta darbu sniedza tā direktore Helma Jirgena. Sēdes noslēgumā 75 gadu jubilejā tika sveikts akadēmiķis, profesors Aleksandrs Jemeljanovs.

27. februārī visu Sēlijas novadu pašvaldību vadītāji tikās ar LZA Senāta priekšsēdētāju Jāni Stradiņu (Sēlijas asociācijas goda prezidentu), apsprieda kopējas aktivitātes Sēlijas enciklopēdijas sagatavošanā un 7. Sēlijas kongresa rīkošanā 2014. g. Viesītē sakarā ar Vecā Stendera 300 gadu jubileju.

Marts

1. martā LZA korespondētājlocekļiem Mārai Grudulei — 50.

LZA ārzemju loceklim Frīdriham Šolcam — 85.

6. martā Doma baznīcā atvadišanās no LZA goda locekļa, dzejnieka Imanta Ziedoņa (03.05.1933 — 27.02.2013). Dievkalpojumu vadīja Juris Rubenis. I. Ziedonis apbedīts Engures novada Ragaciema kapos (*Zinātnes Vēstnesis*. 2013. 18. marts).

Notika LZA FTZN pilnsapulce. Nodaļas locekļi noklausījās akad. Jura Jansona pārskatu par nodaļas darbību 2012. g., nolēma atzīt to par sekmīgu un akceptēja ierosinājumus nodaļas darbībai 2013. g. Sēdes otrajā daļā ar referātu par aktualitātēm mašīnu detaļu virsmu raupjumā uzstājās LZA kor.loc. Jānis Rudzītis.

12. martā — LZA Senāta sēde. Sēdē noklausījās akadēmiķa A. Jemeljanova ziņojumu „Latvijas iedzīvotāju pārtikā lietotajam dzīvnieku izcelsmes produkcija un tās kvalitāte”, akadēmiķes B. Rivžas un Jauno zinātnieku apvienības priekšsēdētāja Gata Krūmiņa ziņojumu par jauno zinātnieku situāciju valstī un viņu atbalsta iespējām, LZA ģenerālsēdētāja V. Kampara pārskatu par LZA darbību 2012. g.

Senāts piešķīra LZA Lielo medaļu LZA īstenajam loceklim Andrim Ambainim par izciliem rezultātiem kvantu skaitļošanas teorijā un LZA ārzemju loceklim Alvim Brāzmmam par izciliem rezultātiem bioinformātikā. Senāta sēdes noslēgumā tika parakstīts sadarbības līgums ar Rīgas Latviešu biedrību.

Pēc Senāta sēdes tika atklāta LMA profesora, Restaurācijas nodaļas vadītāja gleznotāja A. Začesta izstāde „Atspulgi” (*Zinātnes Vēstnesis*. 2013. 18. marts).

13. martā LZA korespondētājlocekļiem Ilgai Apinei — 85.

14. martā — notika LZA HSN sēde par tēmu „Vai jurisprudences ir zinātne? Kādā prioritāšu grupā tā liekama?”. Runāja akadēmiķis K. Torgāns, LZA korespondētājlocekļi R. Balodis, LU Juridiskās fakultātes dekāne *Dr. iur.* K. Strada-Rozenberga.

LZA korespondētājloceklim Antanam Sauļus Sauhatam — 65.

20. martā — notika LZA vadības tikšanās un LZA darbu prezentācija sarunā ar ES vēstniekiem. Tika aicināti Latvijā rezidējošie

vēstnieki no valstīm, kuru galvaspilsētas atrodas uz rietumiem no 55. austrumu meridiāna (galvenokārt Eiropas Savienības valstis), kā arī Izraēlas un Turcijas vēstnieki. Nepilnu divu stundu laikā vēstnieki un vēstniecību pārstāvji noklausījās akadēmijas zinātņu nodaļu priekšsēdētāju sniegto informāciju, ko izsmēloši papildināja nodaļu pieaicināti akadēmiķi (I. Kalviņš, A. Šternbergs, M. Greitāns, B. Andersons, T. Juhna).

21. martā RLB Zinātniskas diskusijas — priekšlasījumi „Zināmais nezināmajā” pirmā diskusija „Eiropa tuvāk zvaigznēm”. Vadīja radiožurnāliste Sandra Kropa. G. Gailiņa uzruna. Piedalījās: Mārtiņš Gills, Ilgonis Vilks, Irena Pundure, Kārlis Bērziņš, Jānis Kudiņš.

22. martā LZA korespondētājloceklim Aivaram Tabunam — 60.

25. martā LZA korespondētājloceklim Andrim Krēsliņam — 75.

LZA LMZN un Latvijas Lauksaimniecības un meža zinātņu akadēmijas prezidija kopsēde. Ar zinātnisko ziņojumu „Bioekonomika kā aktuāls tautsaimniecības pētījumu virziens” uzstājās LLU doktorants Arnis Lēnerts.

27. martā — LU Akadēmiskajā bibliotēkā kārtējos Misiņa kluba lasījumos LZA goda doktores *Dr. philol.* Sarmas Kļaviņas priekšlasījums par daudzināto, bet maz pazīstamo Jāni Endzelīnu. Piedalījās arī J. Endzelīna mazmeita Māra Krieviņa un mazdēls Imants Zemzaris. J. Endzelīna grāmatu izstāde.

31. martā LZA akadēmiķim Andrim Krūmiņam — 70.

Aprīlis

2. aprīlī — akadēmiķei Vairai Viķei-Freibergai piešķirts Strasbūras universitātes goda doktores grāds (*Latvijas Avīze*. 2013. 2. apr.).

4. aprīlī — LZA Pavasara pilnsapulce. Pilnsapulci atklāja LZA prezidents Ojārs Spārītis. Ievadvārdos prezidents O. Spārītis ironizējot citēja izglītības un zinātnes ministra R. Ķīļa teikto intervijā „Latvijas Avīzei” par to, ka Latvijā nav zinātnes politikas. O. Spārītis sacīja, ka konceptuālu un ilgtspējīgu zinātnes politiku nav spējuši piedāvāt neviena valsts institūcija, bet zinātnieku ierosinājumi tiek noraidīti. LR aizsardzības ministrs, LZA korespondētājloceklis Artis Pabriks aicināja zinātniekus vairāk sadarboties ar Aizsardzības ministriju, jo bieži zinātne attīstās, attīstot militārās tehnoloģijas. Bija paredzēta izglītības un zinātnes ministra Roberta Ķīļa uzruna, bet slimības dēļ ministrs nebija ieradies. Izglītības un zinātnes ministrijas Valsts sekretāra vietniece Lauma Sika atzina, ka Latvijas zinātniekiem, kuri strādā hroniska nepietiekama finansējuma apstākļos, tomēr ir, ar ko lepoties. Izskanēja aizrādījums par sadrumstalotību un mērķu trūkumu, un apgalvojums, ka tiek plānots palielināt valsts finansējumu zinātnei jau no 2014. g. par pieciem miljoniem latu, pēc tam ar katru gadu vēl vairāk.

Tika pasniegta LZA Lielā medaļa, kas 2012. g. piešķirta akadēmiķim Paulam Pumpēnam par nozīmīgu ieguldījumu molekulārajā virusoloģijā un jaunas pētnieku paaudzes audzināšanā. *Laudatio* P. Pumpēnam sacīja akadēmiķis E. Grēns. Tika pasniegtas LZA vārdbalvas. Raiņa balvu saņēma LZA goda loceklis Jānis Strupulis, Artura Balklava balvu zinātnes popularizēšanā — žurnālists Voldemārs Hermanis, K. Ulmaņa balvu — LU Latvijas vēstures institūta pētniece *Dr. hist.* D. Bleiere, Gustava Vanaga balvu — *Dr. chem.* V. Kauss, kā arī trīs vārdbalvas jaunajiem zinātniekiem. Emīlijas Gudrinieces balvu ķīmijā saņēma J. Mackeviča, M. Straumaņa — A. Ieviņa balvu ķīmijā E. Priede, divi jauni fizikas doktori — J. Zavickis un A. Kaļinko saņēma Ludviga un Māra Jansonu balvu. Uzņēmēji Atis Sausnītis un Ivars Strautiņš saņēma LZA Goda

mecenāta diplomu par atbalstu Zinātņu akadēmijai.

Pēc balvu pasniegšanas apsprieda un atbalstīja atklātās vēstules pieņemšanu valsts augstākajām amatpersonām, lai aicinātu radikāli mainīt attieksmi pret investīcijām nacionālajā zinātnē, augstākajā izglītībā un inovācijā un sāktu īstenot ilgtspējīgu zinātnes politiku Latvijā. Apspriešanās piedalījās akadēmiķi A. Siliņš, Jauno zinātnieku apvienības prezidents Gatis Krūmiņš, Latvijas Mākslas akadēmijas prorektors studiju un zinātniskajā darbā, asociētais profesors Andris Teikmanis, akadēmiķe Baiba Rivža, LZA korespondētājloceklis Pēteris Tarpencieris, Nacionālā kontaktpunkta vadītājs Arnolds Ūbelis, LIZDA pārstāve Ilze Trapenciēre, akadēmiķis Andris Zicmanis. Atklāto vēstuli parakstīja 120 dalībnieki.

Pārskatu par Akadēmijas darbību 2011. g. sniedza ģenerālsekretārs akadēmiķis Valdis Kampars un Uzraudzības padomes priekšsēdētājs akadēmiķis Juris Krūmiņš. Būtiski trūkumi LZA darbībā pārskata gadā netika konstatēti. Pilnsapulce, atklāti balsojot, apstiprināja abus ziņojumus.

**Latvijas Valsts prezidentam
Andrim Bērziņa kungam
Latvijas Republikas Saeimas priekšsēdētājam
Solvītai Āboltiņas kundzei
Latvijas Republikas Ministru prezidentam
Valdim Dombrovskam kungam**

Latvijas zinātnieku atklāta vēstule

Latvijas Zinātņu akadēmija, pildot savā Hartā noteiktās funkcijas, kopā ar Latvijas Jauno zinātnieku apvienību un citiem zinātniekiem šajā Latvijas attīstībai izšķirīgajā laikā brīdina Prezidentu, Valdību un Saeimu, ka pēdējo gadu un īpaši pašreizējā attieksme pret zinātni un augstāko izglītību būtiski grauj Latvijas spējas radīt kvalitatīvas un konkurētspējīgas intelektuālās un materiālās vērtības un neveicina valstij nepieciešamo ekonomisko izaugsmi.

Zinātniskās darbības likuma normu ignorēšana vairāku gadu garumā un Ministru kabineta divkosīgie lēmumi rada šaubas vietējā un starptautiskā mērogā, vai Latvijā darbojas likumdošanas vara un vai valdība spēj novērtēt savu lēmumu izraisītās sekas. Eiropas Savienībai iesniegtajā Latvijas nacionālajā reformu programmā „Eiropa 2020” stratēģijas īstenošanai pētniecībai un attīstībai Latvijā 2013. gadā tiek paredzēti 131,6 milj. LVL (46,8 milj. LVL pieaugums attiecībā pret 2012. gadu). Turpretī Saeimā iesniegtajā un apstiprinātajā 2013. gada zinātnes budžetā ir pat samazinājums salīdzinājumā ar 2012. gadu. Ievērojot struktūrfondu finansējuma samazinājumu un papildu nodokļus, 2013. gadā paredzētais finansējums pētniecībai un attīstībai Latvijā īstenībā ir par 30 milj. LVL mazāks nekā 2012. gadā.

Ignorējošā attieksme pret Latvijas Zinātnes padomi, nododot tās rīcībā fundamentālu un lietišķu pētījumu atbalstam ārkārtīgi niecīgus līdzekļus (0,02% no iekšzemes kopprodukta jeb 3,3 milj. LVL), izraisa valstī situāciju, ka ar nelielo zinātnieku skaitu Latvijas ekonomika nespēj no Eiropas Savienības kopējā budžeta saņemt atpakaļ pat pusi no Latvijas iemaksātās summas un rezultātā valsts budžets ik gadus zaudē vairākus miljonus latu. Latvijas zinātnes stāvokli vēl vairāk pasliktina neskaidrības ar bāzes finansējumu un tā nepietiekamais apjoms, kavēšanās ar lēmumu pieņemšanu par Valsts pētījumu programmām, kā arī ar turpmāko struktūrfondu finansējumu zinātnē. Esošajā situācijā zinātni pamet talantīgi zinātnieki, tiek būtiski kavēta jaunākās paaudzes zinātnieku piesaiste pētniecībai. Par struktūrfondu finansējuma prioritāti jāizvēlas cilvēkresursu piesaiste zinātnē un augstākajai izglītībai.

Aicinām valdību radikāli mainīt attieksmi pret investīcijām nacionālajā zinātnē, augstākajā izglītībā un inovācijā un kā valsts budžeta pirmo prioritāti sākt īstenot ilgtspējīgu zinātnes, augstākās izglītības un inovācijas politiku Latvijā, kura atbilst Eiropas Savienī-

bas normām un Latvijas attīstības mērķiem. Vēstules teksts apstiprināts LZA Pilnsapulcē 2013. gada 4. aprīlī (*Zinātnes Vēstnesis*. 2013. 15. apr.).

4. aprīlī LZA goda doktoram Gunāram Jansonam — 85.

5. aprīlī mūžībā aizgājis fiziķis Latvijas Zinātņu akadēmijas korespondētājloceklis *Dr. phys.* Andris Muižnieks.

Liepājā notika starptautiska zinātniski pētnieciskā konference „Kā nodrošināt globāli konkurētspējīgu augstāko izglītību” (*Latvijas Avīze*. 2013. 10. apr.).

7. aprīlī LZA korespondētājloceklim Igo-ram Šuvajevam — 50.

8. aprīlī LZA arhīvā glabāto Tautas frontes dārgumu nodošana TF muzejam (*Zinātnes Vēstnesis*. 2013. 15. apr.).

10. aprīlī LZA korespondētājloceklim Uldim Osim — 65.

LZA sēde — diskusija: „*Higgsa bozons* atklāts: elementārdaļiņu fizika krustcelēs”, kurā referēja akadēmiķis Oļģerts Dumbrājs.

LZA viesojās ārvalstu diplomātisko die- nestu pārstāvji (Azerbaidžāna, Baltkrievija, Gruzija, Japāna, Krievija, Ķīna, Ukraina, Uz- bekistāna), lai iepazītos ar LZA veiktajiem un veicamajiem darbiem.

10.–11. aprīlī DU notika 55. Starptau- tiskā zinātniskā konference. Plenārsēdē re- ferēja HSN vadītāja akad. Raita Karnite. 11. aprīlī konferences ietvaros notika LZA HSN izbraukuma sēde „Nacionālā un eirop- eiskā identitāte”.

12. aprīlī *Fraternitas Livonica* Filistru biedrības mājā Veru ielā 6 atvēra akadēmiķa

Jura Urtāna grāmatu „Apceres par Latvijas pilskalniem”.

13.–14. aprīlī konference „Baltu sakrā- lais mantojums” *Islande Hotel* zālē.

16. aprīlī — LZA Senāta sēde. Senāts noklausījās akadēmiķa Benedikta Kalnača zinātnisku ziņojumu „20. gadsimta Baltijas literatūra: izpēte un perspektīvas”. Senāts apsprieda LZA Pavasara pilnsapulces rezul- tātus, par jaunākajiem pētījumiem Latgales kultūrvēsturē stāstīja *Dr. philol.* Ilga Šuplins- ka un *Dr. philol.* Sanita Lazdiņa, demons- trējot Rēzeknes augstskolas izdoto „Latgales lingvoteritoriālo vārdnīcu”.

Pēc Senāta sēdes tika atklāta J. Pīgožņa izstāde „No ziemas uz pavasari”.

18. aprīlī LZA goda loceklis Alberts Bels saņēma Latvijas Literatūras gada balvu 2012 kategorijā „Mūža balva”.

19. aprīlī — LZA Ķīmijas, bioloģijas un medicīnas zinātņu nodaļas sēde no cikla „2012. gada nozīmīgie zinātnes sasniegumi”, turpinot tradīciju nodaļas sēdēs noklausīties autoru paplašinātus pārskatus par pētījumu rezultātiem. Ziņojumus sniedza LZA kor.loc. Aija Linē — „Autoantivielu repertuāra izpēte vēža pacientu serumā; nozīme diagnostikā un imunoterapijas efektivitātes prognozēšanā”. LZA kor. loc. Edgars Sūna — „Farmaceutiski nozīmīgu heterociklu netiešā C-H aktivēša- ņa”. Akad. Valdis Kampars un prof. Svetlana Čornaja — „Jaunas katalītiskas glicerīnskā- bes un pienskābes iegūšanas metodes”.

21. aprīlī LZA korespondētājloceklim Jā- nim Valdmanim — 65.

Miris LZA goda loceklis, pirmais siris operācijas veicējs Latvijā Ēvalds Ezerietis (26.12.1913–21.04.2013) (*Diena*. 2013. 24. apr.; *Latvijas Avīze*. 2013. 24. apr.).

22. aprīlī Latvijas Zinātņu akadēmija sadarbībā ar Vācijas Akadēmiskās Apmaiņas dienestu (DAAD) un portālu <http://www.research-in-germany.de/> organizēja 1. Vācijas pētniecības dienu Latvijā, kurā bija iespējams tikties ar pārstāvjiem no augsta līmeņa Vācijas zinātnes un pētniecības iestādēm un pētniecības atbalsta organizācijām. Pasākumā piedalījās Vācijas pētniecības biedrība *Deutsche Forschungsgemeinschaft* (DFG), organizācijas *Max-Planck-Gesellschaft* (MPG), *Leibniz-Gemeinschaft* (LG) un *Alexander von Humboldt-Stiftung* (AvH), kuru pārstāvji sniedza ieskatu par zinātnes un pētniecības nozari Vācijā. Pārstāvēti bija arī Vācijas–Balijas Augstskolu birojs (BDHK) un Mēklenburgas–Priekšpomerānijas Augstskolu kontakt-birojs (KHMV).

23. aprīlī piešķirtas Latvijas Zinātņu akadēmijas, a/s „Latvijas gāze” un RTU Attīstības fonda 2013. g. balvas kardiķirurgiem un radošiem praktiķiem kardiķirurgijas nozarē. Balvas saņēma: RSU asociētais profesors *Dr. med.* Oskars Kalējs par sirds ritma traucējumu nefarmakoloģisko metožu ārstēšanas ieviešanu un attīstību Latvijā. Paula Stradiņa Klīniskās universitātes slimnīcas Ķirurgijas centra ārsts *Dr. med.* Ralfs Kolītis par intra-aortālās balona kontrapulsācijas metodes ieviešanu akūtas sirds mazspējas ārstēšanā pēc sirds operācijām mākslīgajā asinsritē, Jānis Volkolākovs juniors par izcilu darba veikumu un neskaitāmu novitāšu ieviešanu praktiskajā kardiķirurgijā.

RLB notika zinātniska konference „Rīga — Eiropas kultūras galvaspilsēta 2014”. Piedalījās: RB laureāti, redzami Latvijas zinātnes un kultūras darbinieki: J. Stradiņš, G. Gailītis, G. Zemītis, M. Barzdeviča, O. Spārītis, I. Loze, L. Ribickis, J. Dambis, J. Krasītiņš, J. Lejnīks, A. Rozenberga, J. Rokpelnis, P. Zvidriņš, I. Strēle, A. Klotiņš, A. Doniņa, V. Bankovskis. Konferenci vadīja biedrības valdes priekšsēdētājs RB laureāts Jānis Stabulnieks.

24. aprīlī LZA prezidents O. Spārītis nosūtīja apsveikumu profesoram Valdemaram Razumam ar atkārtotu ievēlšanu Lietuvas Zinātņu akadēmijas prezidenta amatā.

Daugavpilī atklāts Marka Rotko mākslas centrs. Piedalījās Kristofers un Keita Rotko, LR kultūras ministre Ž. Jaunzeme-Grende, LZA prezidents O. Spārītis, mākslas zinātnieks Eduards Kļaviņš u.c.

25. aprīlī LZA prezidents O. Spārītis nosūtīja apsveikumu Viņas Ekselencei bijušajai Somijas Republikas ārkārtējai un pilnvarotajai vēstniecei Latvijā Marijai Sereniusai (*Maria Serenius*) ar Triju Zvaigžņu ordeņa piešķiršanu.

LZA prezidents O. Spārītis nosūtīja apsveikumu Ukrainas Nacionālās lauksaimniecības zinātņu akadēmijas prezidentam Vasīlam Petričenko (*Vasyl Petrychenko*) ar viņa ievēlšanu par šīs akadēmijas prezidentu š. g. 4. aprīlī.

RSU konference „Nieres transplantācijai Latvijā — 40 gadi”, ko rīkoja RSU Transplantoloģijas laboratorija un P. Stradiņa KUS Latvijas Transplantācijas centrs.

LZA otrā stāva sēžu zālē DU asoc. prof. *Dr. phys.* Edmunds Tamanis Akadēmisko lasījumu kārtējā priekšlasījumā sniedza ziņojumu “Dabas nanostrukturālās arhitektūras”.

28. aprīlī Lielajā gildē LZA goda locekļa Viļa Vītola vadībā notika Kokneses Likteņdārzam veltīts labdarības koncerts (LZA goda loceklis Gidons Krēmers un *Kremerata Baltica* un labdarības izsole (organizētājs G. Belevičs), kurā izsolīja mākslas darbus un dokumentus (t.sk. I. Ziedoņa, M. Zālītes, J. Stradiņa rokrakstus, kuru vidū bija LZA prezidenta ievadvārdu rokraksts J. Endzeliņa konferencē un 1998. g. 12. maija LZA iesnieguma projekts par Satversmes grozījumu

miem, nosakot latviešu valodu kā valsts valodu un ietverot šo tēzi negrozāmā Satversmes pantā). Izsole deva 25 tūkstošus latu Likten-dārza izbūvei.

29. aprīlī Latvijas Zinātņu akadēmijas (LZA) Lauksaimniecības un meža zinātņu no-daļas (LMZN) un Latvijas Lauksaimniecības un meža zinātņu akadēmijas (LLMZA) prezi-dija kopsēde, kurā noklausījās LLMZA jauno locekļu kandidātu ziņojumus: Lauksaimnie-cības zinātņu nodaļas kandidāte Arta Kron-berga, Agrārās ekonomikas zinātņu nodaļas kandidāte Velta Paršova, Mežzinātņu nodaļas locekļa kandidāts Jurgis Jansons. Akadēmiķe Baiba Rivža ziņoja par ESF projekta „Augstākās izglītības studiju programmu izvērtēšana un priekšlikumi kvalitātes paaugstināšanai” Nr. 2011/0012/1DP/1.1.2.2.1/11/IPIA/VIAA/001 galvenajiem rezultātiem.

29.–30. aprīlī prezidents O. Spāritis piedalījās Eiropas zinātņu akadēmiju federā-cijas (angliski saīsin. *ALLEA*) 14. ģenerālajā asamblejā, kas notika Berlīnes–Brandenbur-gas zinātņu akadēmijā (Vācija).

30. aprīlī LVMI „Silava” notika mežzināt-nieku Pētera Zālīša un Jurgā Jansona mono-grāfijas „Latvijas meža tipoloģija un tās nā-kotne” un a/s „Latvijas valsts meži” izdotās Armanda Berķa vadītās radošās grupas saga-tavotās „Rokasgrāmatas meža tipu noteikša-nā” atvēršanas svētki.

LZA ārzemju loceklim Paulam Janmei-
jam — 60.

Maijs

1. maijā LZA korespondētājloceklei Mai-jai Ruklišai — 70.

2. maijā LZA Mazajā zālē notika LTF 25. gadadienai un Latvijas neatkarības

23. gadadienai veltītas svinības. Atklāšanas uzrunu teica LZA viceprezidents Tālavš Jun-dzis. Par Latvijas Tautas frontes lomu Latvi-jas Republikas neatkarības atgūšanā referē-ja Dainis Īvāns, bij. Latvijas Tautas frontes priekšsēdētājs. Kinooperators Gunārs Ban-dēns demonstrēja līdz šim nepublicētos do-kumentālos videomateriālus.

RLB kārtējais LZA HSNZ akadēmiskais lasījums — LZA korespondētājloceklis, LU Latvijas vēstures institūta direktors *Dr. hist.* Guntis Zemītis iepazīstināja klausītājus ar li-biešu vēsturi.

RLB Zelta zālē svinīgā sarīkojumā „Gais-ma ausa” sveica jaunievēlētos RLB Goda biedrus Viktoru Hausmani, Ēriku Hānbergu, Raimonu Paulu. Saulrietā RLB nama fasādē iededza latviešu glezniecības meistara Jaņa Rozentāla gleznieciskā panno izgaismojumu.

3. maijā akadēmiķei Maijai Dambrovai — 45.

4. maijā LZA goda doktoram Paulim Laz-dam — 75.

7. maijā LZA viceprezidents Juris Ekma-nis pieņēma Dienvidkorejas (Korejas Repub-likas) vēstniecības Latvijā pilnvaroto lietvedi Sunhjunu Čoi (*Sung Hyun Choi*), kurš vēlējās saņemt informāciju jautājumos par atjaunoja-mās enerģijas attīstību Latvijā.

8. maijā — Rīgas Latviešu biedrībā starptautiska konference, veltīta Imanta Zie-doņa daiļrades un personības pētniecībai — „Imants Ziedonis. Piederības meklējumi, brī-vības treniņš”. Konferenci VPP „Nacionālā identitāte” ietvaros organizēja LU Humanitāro zinātņu fakultāte, LZA korespondētājlockle *Dr. philol.* Ausma Cimdiņa. Pasākumā notika grāmatas „Mans Ziedonis” atvēršana. Sast. Lija Bīridaka. Referātu „Imanta Ziedoņa dze-jas pasaule” nolasīja *Dr. h. c. philol.* Rauls

Čilačava (Ukraina/Gruzija), vairāki citi ārzemju un Latvijas zinātnieki, uzrunas sacīja kultūras ministre Ž. Jaunzeme-Grende, LU rektors M. Auziņš, LZA Senāta priekšsēdētājs J. Stradiņš un Rīgas Domes pārstāve E. Aldermane nolasiņa Valsts prezidenta apsveikumu (*Latvijas Avīze*. 2013. 9. maijā).

LZA prezidents O. Spārītis Latvijas Zinātņu akadēmijā pieņēma bij. Ukrainas Republikas vēstnieku Raulu Čilačavu. Sarunā tika ieskicēti LZA un Gruzijas ZA sadarbības scenāriji Latvijas–Gruzijas kultūras studiju un sadarbības paplašināšanā.

12.–17. maijā LZA akadēmiķis B. Kalnačs piedalījās Starptautiskās humanitāro zinātņu akadēmiju asociācijas (*Union Academique Internationale, UAI*) 87. Ģenerālajā asamblejā, kas notika Maincā (Vācija). Par UAI prezidentu tika ievēlēts Norvēģijas Zinātņu akadēmijas ģenerālsēkretārs Eivinds Andersens (*Øivind Andersen*), kurš ir bijis arī LZA viesis (2012). Blakus Asamblejas intelektuāli piesātinātajai akadēmiskajai daļai tika risināti administratīvie jautājumi, kuros iezīmējās vēlme asociācijas darbību globalizēt un modernizēt ceļā uz tās dibināšanas simtgadi, kas tiks atzīmēta 2019. gadā.

13. un 14. maijā — Paula Valdena 8. simpozijā organiskajā ķīmijā, ko organizēja Rīgas Tehniskā universitāte (RTU), Latvijas Organiskās sintēzes institūts (LOSI) un Latvijas Universitāte. Simpozijā ir tradicionāls pasākums, kura laikā notika starptautiski atzītu zinātnieku lekcijas, diskusiju cikli un pētījumu prezentācijas. Simpozijā apbalvoti arī Paula Valdena medaļas šāgada laureāti — valsts emeritētais zinātnieks Juris Briedis par būtisku veikumu RTU 150 gadu vēstures izpētē, RTU profesors Gundars Mežinskis par nopelniem silikātu, augsttemperatūras un neorganisko nanomateriālu ķīmijas un tehnoloģijas attīstībā, kā arī LOSI profesors, LZA kor. loc. Edgars Sūna — par funkcionalizēto starpsa-

vienojumu sintēzi jaunu ārstniecības preparātu radīšanā.

14. maijā notika arī Latvijas Pasta izdotās Paula Valdena 150. jubilejai veltītās pastmarkas svinīgā prezentācija un pirmās dienas zīmogošana.

15. maijā LZA goda doktoram Raulam Čilačavam — 65.

LZA Mazajā zālē pasniegtas „*L'Oreal*”, UNESCO Nacionālās komisijas un LZA balvas Sievietēm zinātnē. Stipendijas saņēma: bioloģijas doktore **Zane Kalniņa**, Latvijas Biomedicīnas pētījumu un studiju centra pētniece, kura strādās pie jauna, ar asins analīzes palīdzību veicama testa izveides sekmīgākai prostatas vēža diagnostikai un slimības gaitas prognozēšanai. Ir sagaidāms, ka šī testa precizitāte būs ievērojami augstāka, nekā līdz šim izmantotajiem. Tas dos informāciju arī par slimības agresivitāti, tādējādi palīdzot katram pacientam izvēlēties piemērotāko ārstēšanas kursu. Paula Stradiņa Klīniskās universitātes slimnīcas ārste rezidente — endokrinoloģe, Latvijas Organiskās sintēzes institūta Bioķīmijas grupas pētniece, LU Medicīnas fakultātes doktorante **Jelīzaveta Sokolovska** pētīs ģenētiskos, molekulāros un vides faktorus, kuri ietekmē nieru bojājuma (diabētiskās nefropātijas) attīstību pacientiem ar 1. tipa cukura diabētu. Diabētiskā nefropātija ir smaga diabēta komplikācija. Slimībai attīstoties, rodas tūska, paaugstināts asinsspiediens, anēmija, nieru mazspēja, kādēļ pacientiem jāuzsāk nieru aizstājterapija vai jāveic nieru transplantācija. Pētījums veicinās izpratni par diabētiskās nefropātijas iemesliem un attīstību, lai nākotnē varētu laikus noteikt un mazināt tās risku. Iegūtos rezultātus izmantos jaunu medikamentu ieviešanā cukura diabēta komplikāciju profilaksei un ārstēšanai. Dabaszinātņu maģistre **Liāna Širmane**, Latvijas Universitātes Cietvielu fizikas institūta pētniece, izzinās neorganisku luminiscences materiālu optisko īpašību izmaiņas atkarībā no daļiņu izmēra. Pētījuma rezultāti būs plaši

pielietojami — gan displejos un avārijas gaismas apzīmējumos, gan banknošu un identifikācijas dokumentu aizsargāšanā pret viltojumiem, gan bioloģijā un medicīnā.

16. maijā mūžībā aizgājis LZA korespondētājloceklis *Dr. biol.* Gunārs Andrušaitis (16.02.1930–16.05.2013).

LU Vēstures muzeja zālē notika LU LFMI un LU organizētā 25. konference „Meklējumi un atradumi”.

Rīgas Stradiņa universitātes Medicīnas izglītības tehnoloģiju centra atklāšana Anniņmuižā. Jaunais centrs ir modernākais Baltijā.

17. maijā RTU Mazajā zālē notika Latvijas Zinātņu akadēmijas, informācijas tehnoloģiju uzņēmuma *Exigen Services Latvia* un Rīgas Tehniskās universitātes Attīstības fonda Eižena Āriņa balvas pasniegšanas ceremonija. Balvas saņēma iniciatīvu platformas „ManaBalss.lv” autors Jānis Erts par Latvijai nozīmīgu praktisku ieguldījumu informācijas sabiedrības attīstībā un profesors Aldis Baums par mūža ieguldījumu informācijas tehnoloģiju attīstībā Latvijā.

19. maijā — Rēzeknē atklāja Austrumlatvijas koncertzāli „Gors”, pirmo jaunuzcelto reģionālo koncertzāli Latvijā.

21. maijā LZA Senāta sēde. Senāts apstiprināja vakanču sarakstu jaunu LZA locekļu vēlēšanām un, iepazīnies ar četru sējumu akadēmisko rakstu „Latvieši un Latvija” sagatavošanas gaitu un pirmo divu sējumu sagatavoto manuskriptu, nolēma apstiprināt rakstu redakcijas kolēģiju: galvenais redaktors Jānis Stradiņš, 1. sējuma atbildīgie redaktori Ilga Jansone un Andrejs Vasks, 2. un 3. sējuma atbildīgie redaktori Guntis Zemītis un Tālavš Jundzis, 4. sējuma atbildīgie redaktori Maija Kūle un Viktors Hausmanis. Atzīt paveikto darbu akadēmisko rakstu sagatavošanā par

veiksmīgu un ieteikt to publicēšanai 2013. g.

Senāts noklausījās LZA korespondētājlocekļa Pētera Trapenciera ziņojumu par UNESCO ietvaros rīkoti Paula Valdena atceres pasākumiem un P. Valdena organiskās ķīmijas simpozija tradīcijām Latvijā un *Dr. biol.* Ineses Čakstiņas ziņojumu „Pats sev ārsts. Šūnas kā zāles (šūnu terapija)”. Senāts piešķīra Atzinības rakstu Miervaldim Mozeram par aktīvu sadarbību ar Latvijas Zinātņu akadēmiju Cicerona balvu piešķiršanas pasākumu organizēšanā un LZA korespondētājloceklim Pēterim Trapencierim par Paula Valdena organiskās ķīmijas starptautisko simpoziju rosināšanu un organizēšanu. Atzinības rakstu piešķīra arī LZA goda loceklei tēlniecei Artai Dumpei par kultūrvēsturiski nozīmīgu tēlniecības darbu radīšanu un sadarbību ar Latvijas Zinātņu akadēmiju.

22. maijā LZA Senāta priekšsēdētājs Jānis Stradiņš tikās ar Latvijas Prezidentu Andri Bērziņu, lai pārrunātu priekšlikumu Valsts prezidentam kļūt par Eiropas Zinātņu un mākslu akadēmijas (EZMA) aizbildni no Latvijas. Jānis Stradiņš sarunā izklāstīja Valsts prezidentam EZMA darbības principus un mērķus, kā arī līdz šim Latvijā paveikto zinātnes attīstībai. Tāpat viņš izklāstīja EZMA aizbildņu uzaicināšanas principus un nodeva Valsts prezidentam EZMA prezidenta Fēliksa Ungera uzaicinājumu kļūt par akadēmijas aizbildni no Latvijas. Andris Bērziņš pieņēma uzaicinājumu, izsakot pateicību par sev izrādīto godu, kā arī pauda apņēmību praktiski palīdzēt Latvijas zinātniekiem nozīmīgos jaunākajos un piedalīties LZA rīkotajā Letonikas kongresā, kura ietvaros notiks LZA un EZMA kopsēde Rīgā un Turaidā.

Akadēmiķim Uldim Sedmalim — 80.

FTZN seminārs par ERA-NET projektiem. Informāciju sniedza *Dr. biol.* Maija Bundule. Pārskatu par dalību ERA-NET „ICT-AGRI” projektā „Atvērta sistēma traktoru autonomai

darbībai” (*Open System for Tractors’ Autonomous Operations, STRATOS*) sniedza RTU prof. Dr. habil. sc. comp. Valērijs Zagurskis un Dmitrijs Blizņuks.

LZA goda locekļi Artai Dumpei — 80.

Mūžībā aizgāja izcils astronoms, viens no Zemes mākslīgo pavadoņu fotogrāfiskās novērošanas un lāzerlokācijas pionieriem Latvijā un arī pasaulē Dr. phys. Kazimirs Lapuška.

27. maijā akadēmiķim Raimondam Valteram — 75.

LZA LMZN un Latvijas Lauksaimniecības un meža zinātņu akadēmijas prezidija kopsēde. LLMZA jauno locekļu kandidātu zinātniskie ziņojumi: Dr. sc. ing. Sandra Muižniece-Brasava, Dr. oec. Ligita Melece, Dr. sc. ing. Lilita Ozola, Dr. sc. ing. Imants Nulle.

29. maijā LZA korespondētājlocekļi Inai Druvietei — 55.

31. maijā akadēmiķim Viktoram Ivbulim — 80.

Akadēmiķim Pēterim Zvidriņam — 70. Sarīkota jubilāra Biobibliogrāfijas atklāšana.

Jūnijs

4. jūnijā LZA goda loceklim Valdim Jākobsonam — 75.

5. jūnijā LZA prezidents O. Spārītis un Senāta priekšsēdētājs Jānis Stradiņš nosūtīja apsveikumu akadēmiķim Vladimiram Fortovam saistībā ar viņa ievēlēšanu Krievijas Zinātņu akadēmijas prezidenta amatā.

6.– 7. jūnijā LZA prezidents O. Spārītis piedalījās ES valstu Zinātņu akadēmiju konsultatīvās padomes (EASAC) kārtējā sanāk-

smē Hallē, kura notika Vācijas Nacionālajā Zinātņu akadēmijā *Leopoldina*.

7. jūnijā norisinājās Latvijas Lauksaimniecības un meža zinātņu akadēmijas (LLMZA) kopsapulce, kas bija veltīta Pauļa Lejiņa 130 gadu jubilejai. Kopsapulces sākumā ar pārskatu par LLMZA darbu 2012. g. un plānotajiem uzdevumiem 2013. g. iepazīstināja LLMZA prezidente Baiba Rivža.

Tika nolasīta zemkopības ministres Dr. oec. Laimdotas Straujumas uzruna. Klātesošos sveica arī Lauksaimnieku organizācijas sadarbības padomes pārstāvis Dr. agr. Guntis Rozītis.

Pieminot P. Lejiņa 130 gadu jubileju, izvērstu referātu par pirmā Latvijas Zinātņu akadēmijas prezidenta mūža un darba gājumu bija sagatavojis akadēmiķis J. Stradiņš. P. Lejiņu viņš salīdzināja ar citu izcilu Latvijas zinātnieku — Paulu Valdenu, jo abu biogrāfijās vērojamas vairākas līdzīgas paralēles, turklāt P. Lejiņš bija P. Valdena skolnieks.

Ar ziņojumu „Auglīkopība — zinātne un nozares attīstība” uzstājās P. Lejiņa balvas 2002. g. laureāte Dr. agr. Māra Skrīvele.

Kopsapulcē, piedaloties Hipotēku bankas valdes priekšsēdētāja vietniekam Jēkabam Krieviņam, tika sveikti LLMZA, LLU un Hipotēku bankas konkursa laureāti un viņu zinātnisko darbu vadītāji.

11. jūnijā Rīgā norisinājās Ziemeļvalstu Lauksaimniecības zinātnieku asociācijas (NJF) Ekonomikas nodaļas sanāksme, kurā izskatīti NJF paveiktie uzdevumi 2012. g. un plānotās aktivitātes 2013.–2015. g.

12. jūnijā NJF Latvijas Ekonomikas nodaļa organizēja semināru par vietējo pārtikas ražotāju un amatnieku ķēdēm. Tajā piedalījās gan zinātnieki, gan mājražotāji un ar tiem saistīto asociāciju locekļi, Latvijas Lauku konsultāciju un izglītības centra pārstāvji u.c. NJF būtiskākais uzdevums ir veicināt pētījumus lauksaimniecības zinātnes jomā Ziemeļvals-

tis un Baltijas valstīs. NJF cieši sadarbojas ar Latvijas Zinātņu akadēmijas Lauksaimniecības un meža zinātņu nodaļu, kā arī Latvijas Lauksaimniecības un meža zinātņu akadēmiju, kā arī citām nozares institūcijām.

16. jūnijā notika LZA, a/s „Latvijas dzelzceļš” un Rīgas Tehniskās universitātes attīstības fonda ekspertu komisijas sēde. Ekspertu komisija piešķīra Latvijas Zinātņu akadēmijas, a/s „Latvijas dzelzceļš” un Rīgas Tehniskās universitātes attīstības fonda 2013. g. balvas zinātnē — Kazimiram Voroneckim par mūža devumu un Pāvelam Četirbokam par pētījumiem dzelzceļa transporta nozarē. Veicināšanas stipendijas tika piešķirtas Nadīnai Tarancovai, Anastasijai Pinčukai un Jevgeņijam Stepanovam. Balvu pasniegšana notika 2013. g. augustā a/s „Latvijas dzelzceļš” dzimšanas dienā.

18. jūnijā LZA Senāta sēde. Sēdes sākumā tika pasniegti LZA prezidenta Pateicības raksti divām LMA māksliniecēm — tekstilmāksliniecei Ainaī Muzei un šuvējai Baibai Čariņai par LZA karoga atjaunošanu. Prezidenta Pateicības rakstu saņēma arī „Latvijas Avīzes” žurnāliste Ilze Kuzmina. Ziņojumu „Pirmā Zinātņu akadēmijas prezidenta Pauļa Lejiņa devums Latvijas zinātnē un Zinātņu akadēmijas veidošanā” sniedza Senāta priekšsēdētājs akadēmiķis Jānis Stradiņš. Par LZA ekspertu komisiju vēlēšanu rezultātiem un LZA uzdevumiem ziņoja akadēmiķi Juris Jansons un Andrejs Siliņš.

Senāts pieņēma lēmumu par 2014. g. LZA vārdbalvu izsludināšanu un izvirzīja Vaclava Havela balvai LZA goda locekli Knutu Skujenieku. Senāts piešķīra LZA goda mecenāta nosaukumu Pēteram Avenam par Latvijas zinātnes būtisku atbalstu. Pēc Senāta sēdes notika Mārtiņa Vilipsona fotoizstādes „Latvijas daba” atklāšana.

18. jūnijā LZA goda doktoram Guntim Eņiņam — 80.

19. jūnijā LZA korespondētājloceklim Andrim Plotniekam — 75.

20. jūnijā akadēmiķei Ilgai Jansonei — 55.

23. jūnijā akadēmiķim Jānim Krastiņam — 70.

Jūlijs

2. jūlijā akadēmiķim Viktoram Kalnbērzam — 85. Atvērta viņa grāmata „*Мое время*”.

LZA korespondētājloceklim Robertam Maksimovam — 75.

4. jūlijā LU Latvijas vēstures institūtā atvērta akadēmiķa Ēvalda Mugurēviča dzīvesstāstu „Mana dzīve — no ganuzēna līdz akadēmiķim”.

5. jūlijā LZA ārzemju loceklim Jurim Hartmanim — 85.

LZA goda doktorei Ivetai Ozolantai — 65.

9. jūlijā akadēmiķim Indriķim Muižniekam — 60.

10. jūlijā „Mildas” prototips pelnījis pieminēkli. Akadēmiķis Jānis Stradiņš nosūtījis vēstuli Latvijas Bankas prezidentam Ilmāram Rimšēvičam, rosinot uzstādīt piemiņas zīmi slavenās piecu latu monētas un arī nākamās vienu un divu eiro monētu rotājošās tautumeitas prototipam Zelmāi Brauerei (Viesturs Sprūde. *Latvijas Avīze*. 2013. 10. jūl.).

11. jūlijā LZA korespondētājloceklim Igo-ram Aksikam — 65.

Jaunpiebalgā notika restaurētās Jaunpiebalgas baznīcas atklāšana. Tās restaurēšanā

palīdzēja arī Avena fonds. Pasākumā piedalījās Valsts prezidents Andris Bērziņš un arhibīskaps Jānis Vanags.

12. jūlijā akadēmiķim Edvīnam Vanagam — 75.

15. jūlijā LZA goda doktoram Andrejam Alksnim — 85.

16. jūlijā LZA korespondētājloceklim Osvaldam Pugovičam — 50.

18. jūlijā Latvijas Zinātņu akadēmijā pēc prezidenta O. Spāriša ielūguma viesojās Gruzijas Nacionālās zinātņu akadēmijas prezidents Georgi Kvesitadze. Vizītes mērķis: iepazīšanās ar LZA darbību, ar zinātnes stāvokli Latvijā un līguma par zinātnisko sadarbību starp LZA un Gruzijas NZA parakstīšana. Pieņemšanā piedalījās akadēmijas locekļi V. Kampars, R. Karnīte, E. Grēns, M. Rutkis, kā arī A. Ūbelis, I. Brence, A. Draveniece un K. Broks.

Gruzijas NZA misija ir koordinēt zinātnisko darbību Gruzijā un veidot kontaktus ar ārvalstu zinātņu akadēmijām un zinātniskiem centriem. Kā spēcīgākās zinātņu nozares Gruzijā G. Kvesitadze nosauca matemātiku, eksperimentālo fiziku, ģeoloģiju un bioloģiju (botānika). Tikšanās noslēgumā prezidents G. Kvesitadze kā dāvanu pasniedza arī Gruzijas NZA zinātniskā žurnāla „*Bulletin of the Georgian National Academy of Sciences*” jaunāko numuru, uzsverot, ka žurnāla redakcijas padomē darbojas vairāki Nobela prēmijas laureāti.

LZA–GNZA divpusējās sadarbības līgums ir spēkā kopš parakstīšanas dienas, turklāt tiks veicināta arī pētnieku apmaiņa.

19. jūlijā LZA saņemta ministra V. Dombrovska parakstīta vēstule „Par valsts pētījumu programmām”. Valsts pētījumu programmu finansējums 2013. g. ir četri milj. latu. Valsts kopējais zinātnei piešķirtais finansē-

jums 2013. g. — Ls 16 417. LZA saņēma LR IZM vēstuli „Par funkciju apvienošanas ierosinājumu” — aicinājumu iesaistīties zinātnes politikas plānošanas procesos, sniedzot ministrijai aktuālu informāciju, ar pierādījumiem balstītus priekšlikumus.

24. jūlijā pie J. Vitola muzeja atklāta piemiņas plāksne. „Gaujiena ir mana paradīze” — vēsta uzraksts uz Jāzepa Vitola (1863–1948) piemiņas plāksnes, kas veltīta J. Vitola 150. dzimšanas dienas un muzeja „Anniņas” atklāšanas 50 gadu atcerei. Plāksnes autors — LZA goda loceklis Jānis Strupulis.

25. jūlijā LU Akadēmiskajā bibliotēkā, Rūpniecības ielā 10, atklāja jūras tēmai veltītu Latvijas grafiķu un tēlnieku mazo formu — ekslibru, pastmarku, miniatūrgrafiku, medaļu, pakešu un miniatūrtēlniecības — izstādi „Man’s kuģīts ir tik foršs”. Izstāde veltīta starptautiskajai buru kuģu regatei „*The tall ships races 2013*”. Piedalījās: Elita Viliama, Jānis Strupulis, Bruno Strautiņš, Velga Eizenberga, Vija Dzintare, Inta Berga un citi (*Dieņa*. 2013. 30. jūl.).

26. jūlijā Paula Valdena 150. gadadienas pasākumi Latvijā: P. Valdena ielas atklāšana Rīgā, Ķīpsalā, P. Valdena piemiņas vietas apmeklējums Rubenē, P. Valdena ielas atklāšana Valmierā, piemiņas plāksnes atklāšana Rozulā pie P. Valdena dzimtajām mājām „Kalniņi”, P. Valdena ozols Ungurmuižas parkā. (Svinības veicināja: RTU, LZA, UNESCO Latvijas Nacionālā komisija, Latvijas Organiskās sintēzes institūts, Valmieras Dome, Valmieras muzejs, a/s „Valmieras stikla šķiedra”, Pārgaujas novada Dome, Ungurmuižas muzejs).

29. jūlijā LZA goda doktorei Lilitai Vanagai — 60.

Augusts

10. augustā Usmas Tautas namā notika Rubeņa bataljona muzeja un Latvijas Okupācijas muzeja organizēta zinātniskā konference, veltīta Latvijas Centrālās padomes dibināšanas 70. gadadienai.

12. augustā LZA korespondētājloceklim Aleksejam Kuzminam — 45.

15. augustā Latvijas Nacionālais mākslas muzejs ielūdza uz LZA goda locekļa Ilmāra Blumberga personālizstādes un grāmatas „Es nemiršu” atklāšanu izstāžu zālē „Arsenāls”.

Skrundas novadā atklāj kuršu ugunskaupus. Konsultē Andrejs Vasks, arheoloģiskos izrakumus vada Sandra Zirne.

18. augustā akadēmiķim Jānim Grābim — 70.

21. augustā akadēmiķim Gundarim Teterim — 85.

25. augustā LZA goda loceklei Annai Žigūrei — 65.

27. augustā pirms 100 gadiem dzimis arheologs LZA goda loceklis Jānis Graudonis (*Latvijas Avīze*. 2013. 27. aug.).

29. augustā starptautiskā konference „Pils. Arheoloģija. Muzejs. Arheologam Jānim Graudonim — 100” Turaidas muzejrezervātā — muižas pārvaldnieka jaunajā dzīvojamā mājā.

LZA izbraukuma sēde konference Mālpilī — „Mālpils novada kultūrvēstures jautājumi”. Rīko: LZA, Mālpils novada pašvaldība, biedrība „Idoves mantojums”.

31. augustā akadēmiķim Mārtiņam Beķeram — 85.

Septembris

4. septembrī LZA Mazajā zālē svinīga Valtera Capa balvas pasniegšana akadēmiķim profesoram Jānim Spīgulim par ievērojamiem izgudrojumiem šķiedru optikā un biofotonikā. Balvu labākajam izgudrotājam kopš 2004. g. reizi divos gados kopīgi piešķir firma *Minox* (Vācija), Latvijas Zinātņu akadēmija un LR Patentu valde. Ceremonijā piedalījās vācu firmas *Minox GmbH* pārstāvis Fridrihs Ehšlāgers un Vācijas Federatīvās Republikas ārkārtējā un pilnvarotā vēstniece Latvijā Andrea Viktorīna (*Andrea Joana-Maria Wiktorin*).

LZA akadēmiķis (ievēlēts 2012) Jānis Spīgulis dz. 09.05.1950., *Dr. habil. phys.* (1993). LU profesors, Atomfizikas un spektroskopijas institūta direktors (2004–2012), Biofotonikas laboratorijas vadītājs. Veicis pētījumus atomspektroskopijā, optoelektronikā un šķiedru optikā; kopš 1995. g. pievērsies biomedicīniskai optikai un biofotonikai. Pēdējā laikā pieteicis un vadījis vairākus nozīmīgus ES struktūrfondu, 7. letvarprogrammas un citus starptautiskus projektus jaunu optiskās diagnostikas un monitoringa metožu un ierīču izstrādē, iesaistot biofotonikas pētījumos ap 50 jauno zinātnieku. Latvijas pārstāvis vairākās starptautiskās profesionālās organizācijās (ASV Optikas biedrībā, Starptautiskajā Optikas komisijā, Vispasaules konsorciā BIOPHOTONICS4LIFE), Baltijā vienīgais Starptautiskās optikas un fotonikas biedrības *SPIE* īstenais loceklis (*Fellow SPIE*). Latvijas Profesoru asociācijas, Latvijas Fizikas biedrības un Latvijas Medicīnas inženierzinātņu un fizikas biedrības biedrs. Pētījumu rezultāti atspoguļoti 170 zinātniskajās publikācijās un 17 patentos. Vairāk: www.lanet.lv/~spigulis. Jāņa Spīguļa jaunie optiskie paņēmieni ādas un asinsvadu saslīgstību diagnostikai atzīmēti kā viens no nozīmīgākajiem Latvijas zinātnes sasniegumiem 2006. g.

6. septembrī LZA goda loceklim Ilmāram Blumbergam — 70.

Rīgā, Lomonosova ielā 1, pie Baltijas institūta atklāja piemiņas plāksni dziedātājam Vladimiram Visockim (tēlnieks J. Strupulis, 1974–1975. V. Visockis šeit koncertējis toreizējā Aviācijas institūta studentiem).

7. septembrī LZA ārzemju loceklim Gotfrīdam Ottingam — 55.

LZA goda doktoram Andrim Zvirgzdam — 85.

10. septembrī LZA Senāta priekšsēdētājs J. Stradiņš tikās ar Viņa Svētību Dalailamu XIV Saeimas namā, kur tikšanos organizēja deputāti no Saeimas Tibetas atbalsta grupas. Akadēmiķis J. Stradiņš pasniedza Tibetas garīgajam līderim Latvijas Zinātņu akadēmijas medaļu un T. Jundža grāmatu par nevardarbīgo pretošanos Latvijā.

11. septembrī LZA ārzemju loceklim Olafam Daugulim — 45.

11.–13. septembrī Daļanā (Ķīna) Pasauls Ekonomikas foruma ietvaros notiekošajā Jauno līderu sanāksmē (*Annual meeting of the New Champions 2013*), kurai tika nominēti 40 izcilākie jaunie zinātnieki no inženierzinātņu un tehnoloģiju jomas, bija arī Latvijas Zinātņu akadēmijas nominētais Latvijas Universitātes kvantu fiziķis Vjačeslavs Kaščejevs.

Sanāksmes laikā četrdesmit jaunie zinātnieki no 19 valstīm saņēma apbalvojumus, ko pasniedza Pasaules Ekonomikas foruma dibinātājs un izpilddirektors profesors Klaus Martins Švābs (*Klaus Martin Schwab*). V. Kaščejevs bija vienīgais laureāts no Centrālās un Austrumeiropas.

12. septembrī LZA goda loceklim Jāzepam Ločmelim — 85.

LU pirmo reizi iekļuvusi QS *Top Universities* reitingā, ieņemot 701.–800. vietu (*Izglītība un Kultūra*. 2013.12. sept.).

13. septembrī ĶBM ZN sēdē noklausījās LBMC vadošās pētnieces akadēmiķes Jekaterinas Ērenpreisas ziņojumu „Vēža izcelsme un rezistence pret ārstēšanu. Atgriežoties pie akadēmiķa Jāņa Ērenpreisa atziņām”.

LZA prezidents O. Spārītis nosūtīja apsveikumu Baltkrievijas Nacionālās zinātņu akadēmijas ilggadējam (1969–1987) prezidentam N. Borisēvičam saistībā ar viņa 90. dzimšanas dienu, ko Baltkrievijas Nacionālā Zinātņu akadēmija atzīmē ar īpašu svinīgu pasākumu 23. septembrī.

LZA goda doktoram Agnim Štīftam — 90.

16. septembrī LU Akadēmiskā bibliotēka, Mārtina Mažvīda Lietuvas Nacionālā bibliotēka un Lietuvas Republikas vēstniecība Latvijā ielūdza uz ceļojošo izstādi „Pavasara balsis”, kura notika Rūpniecības ielā 10 un bija veltīta ievērojamā lietuviešu dzejnieka Mairoņa 150. dzimšanas dienai.

LZA LMZN un LLU, LLMZA prezidija kopsēdē LZA Senāta zālē. LZA jauno locekļu kandidāti — *Dr. habil. agr.* Aldis Kārklīšs, *Dr. agr.* Ilze Skrabule, *Dr. sc. ing.* Gints Birzietis, *Dr. biol.* Dainis Edgars Ruņģis sniedza zinātniskus ziņojumus.

17. septembrī LZA Senāta sēde. Senāts noklausījās LZA īstenā locekļa kandidāta Jāņa Kloviņa zinātnisko ziņojumu „Cilvēka genoma izpēte: no molekulāriem mehānismiem līdz personalizētai medicīnai”. Akadēmiķe Maija Dambrova ziņoja par ES 7. letvara programmas projekta „InnovaBalt: Baltijas vadošā zāļu pētniecības centra Latvijas Organiskās sintēzes institūta pētniecības un inovatīvā potenciāla stiprināšana” uzsākšanu Latvijas Organiskās sintēzes institūtā, akadēmiķe Modra Murovska par projektu „Infekciju slimību pētniecības potenciāla attīstīšana Rīgas Stradiņa universitātē” /BALTINFECT Nr.316275.

LZA prezidents O. Spārītis informēja senatorus par tiesībsarga viedokli zinātnes finan-

sējuma jautājumā. Informāciju par 2013. g. LZA jaunu locekļu vēlēšanām pieteiktajiem kandidātiem sniedza LZA ģenerālsēkretārs V. Kampars. Senāts izvirzīja LR Ministru kabineta balvai LZA goda locekli Induli Ojāru Rānu par nopelniem tautas nemateriālā kultūras mantojuma saglabāšanā un kultūrvides izkopšanā un akadēmiķi Ojāru Krastiņu par nopelniem matemātiskās statistikas attīstībā, studentu un jauno zinātnieku sagatavošanā. Senāts uzticēja LZA Prezidijam izvirzīt vēl vienu kandidātu (par tādu kļuva prof. Jekaterina Ērenpreisa). Senāts piešķīra Atzinības rakstus Latvijas Lauksaimniecības universitātes rektoram, profesoram, LZA korespondētājloceklim *Dr. sc. ing.* Jurim Skujānam un Latvijas Lauksaimniecības universitātes prorektoram, profesoram, LZA goda doktoram *Dr.habil. sc.ing.* Pēterim Rivžam par veiksmīgu sadarbību starp Latvijas Zinātņu akadēmiju un Latvijas Lauksaimniecības universitāti.

Pēc Senāta sēdes atklāja divu arhitektu — Daiņa Bērziņa un Edvīna Vecumnieka — akvareļu un pasteļu izstādi „Krīts un ūdens”.

Akadēmiķim Ivaram Knētam — 75.

19.–20. septembrī Jelgavā, LLU, notika plaša un svinīga lauksaimniecības augstākās izglītības 150 gadu jubilejas atzīmēšana (*Zinātnes Vēstnesis*. 2013. 7. okt.).

21. septembrī LZA ārzemju loceklim Jurim Hartmanim — 85.

25. septembrī ar tradicionālo LZA Lielās medaļas laureāta akadēmiķa Kurta Švarca lekciju sākās Akadēmijas rudens darba cēliens. Šogad lielu interesi izraisīja referāta tēma „Smadzenes un informācija”. Studentu pārpildītā Akadēmijas Mazajā zālē viņš dalījās ar zinātnieku — fiziķu, ķīmiķu, mediķu, biologu un psihologu — uzskatiem par to, kā notiek informācijas apstrāde mūsu smadzenēs, kādu lomu šajā procesā ieņem māksla.

26. septembrī LU Juridiskās fakultātes zālē atvēra profesora Kalvja Torgāna grāmatu „Līgumu un deliktu tiesību problēmas”.

Notika HSN sēde. DU Humanitārās fakultātes Komparatīvistikas institūta asociētās profesores *Dr. philol.* Elīnas Vasiljevas ziņojums „Ebreju teksts. Starpdisciplinārais skatījums”; Pētera Pildegoviča uzruna un LZA goda doktora grāda piešķiršana viņam; informācija par LZA 2013. g. jauno locekļu vēlēšanām (akadēmiķe Raita Karnīte); LZA korespondētājlocekļa kandidāta *Dr. sc. pol.* Jāņa Ikstena zinātniskais ziņojums „Politiskās reklāmas ietekme uz pilsoņu izvēli”. Balsojums atbalsta izteikšanai.

27.–28. septembrī starptautiska zinātniskā konference „No apmetnes līdz mūra pilim: dzīvesvietas cauri laikmetiem. Arheologam Ādolfam Stubavam — 100”. Rīko LU Latvijas vēstures institūts.

28. septembrī LU notika Latvijas Brīvvalsts pēdējam izglītības ministram un ilggadējam LU rektoram ķīmijas profesoram Jūlijam Auškāpam veltītas grāmatas atklāšana.

Oktobris

3. oktobrī LZA goda loceklim Uldim Dum-pim — 70.

Melngalvju namā atklāja Riharda Vāgnera piemiņas plāksni, tās autors ir tēlnieks J. Strupulis (*Zinātnes Vēstnesis*. 2013. 21. okt.).

4. oktobrī LZA goda loceklim Jānim Andrim Osim — 70. Izstāde galerijā „Daugava” atklāta 16. oktobrī.

LZA ārzemju loceklim Kurtam Vitriham — 75.

Ar sarunu Rundālē par Apgaismības laikmeta lomu Latvijas vēsturē iesākts J. Stradiņa

80 gadu dzimšanas dienai veltīto pasākumu cikls (*Neatkarīgā Rīta Avīze Latvijai*. 2013. 7. okt.).

5. oktobrī Latvijas Zinātņu akadēmijā seminārs „Profesoram Nikolajam Skujam — 100 jeb kā simtgadīgas saknes atspoguļojas šodienas gastroenteroloģijā” un prof. N. Skujam veltītās grāmatas atvēršana. Sēdi organizēja Latvijas Zinātņu akadēmija, Latvijas Gastroenteroloģijas asociācija, Gremošanas slimību centrs GASTRO sadarbībā ar Fondu „Medicīniskās izglītības un zinātniskās izpētes atbalstam” un Rīgas Austrumu klīniskās universitātes slimnīcas Atbalsta fondu.

6. oktobrī LZA goda loceklim Albertam Belam — 75.

6.–8. oktobrī saskaņā ar foruma „Zinātne un tehnoloģija sabiedrībā” dibinātāja un priekšsēdētāja K. Omi ielūgumu LZA prezidents O. Spārītis piedalījās 10. pasaules forumā „Zinātne un tehnoloģija sabiedrībā (*Science and Technology in Society*)”, kas tradicionāli notiek Kioto (Japāna), kā arī foruma ietvaros notiekošajā pasaules zinātņu akadēmiju prezidentu sanāksmē, kuru savukārt rīko Japānas Zinātnes padome.

7. oktobrī piešķirtas Baltijas asamblejas balvas. 2013. g. balva zinātnē piešķirta *Dr. hist.* Renātei Blumbergai par lībiešu vēstures apkopošanu, strādājot ne tikai Latvijā, bet arī Igaunijā un Somijā. BA balva literatūrā — Donaldam Kajokam (Lietuva), mākslā — Pēteram Vehi (Igaunija) (*Latvijas Avīze*. 2013. 7. okt.).

LZA Senāta sēde. Senāts noklausījās trīs LZA īsteno locekļu kandidātu zinātniskos ziņojumus: „Bērnu veselība Latvijā: zinātniskie un organizatoriskie izaicinājumi” (LZA kor. loc. Dace Gardovska); „Pieredze ES pētnieciskajos projektos” (LZA kor. loc. Tālis Tisenkopfs); „Semantiskās pārmaiņas un valodu

attīstība” (LZA kor. loc. Andrejs Veisbergs). Senāts apstiprināja HSZN 26. septembra sēdes lēmumu un piešķīra LZA goda doktora grādu (*Dr. h. c. philol.*) LU Humanitāro zinātņu fakultātes Āzijas studiju nodaļas ķīniešu valodas pasniedzējam Pēterim Pildgovičam.

8. oktobrī Nobela prēmija medicīnā piešķirta amerikāņu zinātniekiem Džeimsam Rotmenam un Rendijam Šekmenam, kā arī vācu zinātniekam Tomasam Zīdkofam par šūnu transporta sistēmas pētniecību.

9. oktobrī Nobela prēmija fizikā piešķirta britu fiziķim Pīteram Higsam un beļģu zinātniekam Fransuā Englēram par t.s. dievišķo daļiņu jeb Higsas bozonu atklāšanu. Nobela prēmija ķīmijā piešķirta austriešu ķīmiķim Martinam Karplusam, britu zinātniekam Miaklam Levitam un izraēliešu zinātniekam Ariham Varšelam par sarežģītu ķīmisko sistēmu modelēšanas izstrādi.

LZA FTZN sēde. LZA korespondētājlocekļa kandidāta ziņojums par zinātnisko pētījumu rezultātiem: *Dr. sc. comp.* Kārlis Čerāns; LZA īstenā locekļa kandidāta ziņojums par zinātnisko pētījumu rezultātiem: *Dr. habil. sc. ing.* Jurijs Merkurjevs.

Ar *Dr. sc. comp.* Kārļa Čerāna ziņojumu par pētījumu rezultātiem un LZA kor. loc. *Dr. habil. sc. ing.* Jurijs Merkurjeva ziņojumu „Sarežģītu sistēmu modelēšanas un simulēšanas metodoloģija un prakse” sākās FTZ nodaļas locekļu iepazīstināšana ar jaunajiem LZA locekļu kandidātiem. Nodaļas locekļi noklausījās LU Cietvielu fizikas institūta pētnieka Jāņa Jansona ziņojumu „Par Latvijas zinātnes vēsturi”. J. Jansons kopš Latvijas Trešās atmodas laika sāka interesēties par padomju laikā noklusētajiem fizikas vēstures attīstības posmiem Latvijā un fiziķu biogrāfijām. Līdztekus pamatdarbam LU CFI viņš sistemātiski pētījis LU Fizikas institūta attīstību (1919–1944), tā sākotnējo mācību spē-

ku un sagatavoto fiziķu biogrāfijas. Pētījumu rezultātus fizikas vēsturē viņš ziņojis apm.17 konferencēs, publicējis 50 rakstus un divas grāmatas. LU Cietvielu fizikas institūta Zinātniskā padome izvirzīja J. Jansonu ievēlēšanai par LZA Goda doktoru. Nodaļas locekļi vienbalsīgi atbalstīja šo priekšlikumu un nolēma piešķirt J. Jansonam LZA Goda doktora grādu un lūgt LZA Senātu apstiprināt šo lēmumu.

10. oktobrī Limbažos atklāta LZA goda locekļa J. Strupuļa veidotā piemiņas plāksne generālim Dāvidam Simansonam (*Latvijas Avīze*. 2013. 10. okt.).

11. oktobrī LZA Ķīmijas, bioloģijas un medicīnas zinātņu nodaļas sēdē tās dalībnieki noklausījās un vērtēja LZA īsteno locekļu kandidātu Daces Gardovskas un Jāņa Kloviņa, kā arī korespondētājlocekļu kandidātu Sandras Lejniece (medicīna), Aigara Jirgenzona un Edgara Liepiņa (ķīmija/farmācija) zinātniskos ziņojumus. Par LZA ārzemju locekļa kandidātu Haraldu cur Hauzenu informāciju sniedza akadēmiķis J. Stradiņš. Aizklāti balsojot, nodaļas locekļi izteica atbalstu visiem pretendentiem.

15.–16. oktobrī sakarā ar Armēnijas Nacionālās zinātņu akadēmijas prezidenta R. Martirosjana ielūgumu LZA prezidents O. Spāritis piedalījās Armēnijas Nacionālās zinātņu akadēmijas 70. gadadienas svinībās Erevānā.

17. oktobrī LZA izbraukuma sēde Alojā, SIA *Aloja Starkelsen*, kura šobrīd ir lielākā kartupeļu cietes ražotāja Baltijā.

HSZN sēde. Darba kārtībā: „Pedagoģijas zinātne: realitāte un perspektīva” (LZA korespondētājlocekle Tatjana Koķe). „Semantiskās pārmaiņas un valodas attīstība (latviešu valoda)” (LZA īstenā locekļa kandidāts Andrejs Veisbergs). LZA ārzemju locekļu kandidāti. Ieteikuma ziņojumi: *Dr. philol.* Lembits Vaba (*Lembit Vaba*, Igaunija) (akadēmiķe Ilga Jan-

sone). *PhD* Jānis Tāivaldis Ozoliņš (Austrālija) (akadēmiķe Maija Kūle). Atbalsta izteikšana LZA īsteno locekļu un ārzemju locekļu kandidātiem (aizklātais balsojums).

LMA Mākslas vēstures institūts ielūdz uz Borisa Vīpera 20. piemiņas lasījumiem „Garais 19. gadsimts Latvijas arhitektūrā un mākslā: veltījums Rīgas pilsētas arhitekta Johana Daniela Felsko (1813–1902) 200. dzimšanas dienai Rīgas Vecās Sv. Ģertrūdes baznīcas Lutera zālē”.

18. oktobrī LZA ārzemju loceklim Albertam Čiegim — 55.

LZA korespondētājloceklim Jānim Rudzītim — 75.

19. oktobrī RLB plaša augstākās ķīmijas izglītības 150 gadu jubilejas atzīmēšana. Klajā laista M. Jures sastādīta grāmata par ķīmiju Latvijā.

21. oktobrī LZA sēdē notika LZA Lielās medaļas pasniegšana LZA ārzemju loceklim Alvim Brāzdam. *Laudatio* sacīja akadēmiķis Jānis Bārzdīņš. Laureāta lekcija „Bioloģija un medicīna kā informācijas zinātne” izraisīja lielu interesi.

22. oktobrī par ieguldījumu Francijas un Latvijas attiecību veicināšanā kultūras jomā LZA goda loceklim Imantam Lancmanim piešķirts Francijas Ordenis Mākslā un literatūrā — Francijas goda apbalvojums. Tas dib. 1957. g. to personu apbalvošanai, kuru radošie darbi sekmējuši mākslas un literatūras prestižu Francijā un pasaulē (*Diena*. 2013. 22. okt.).

LZA Senāta sēde. Senāts noklausījās trīs LZA īsteno locekļu kandidātu zinātniskos ziņojumus: „Augsnes zinātnes un agroķīmijas aktualitātes Latvijā” (LZA kor. loc. Aldis Kārklīņš); „Sarežģītu sistēmu modelēšanas un

simulēšanas metodoloģija un prakse” (LZA kor. loc. Jurijs Merkurjevs; „Sinhrotrona starojuma pētījumi nanometru skalā un ar femtometru precizitāti” (LZA kor. loc. Juris Purāns). Tika pasniegts LZA goda doktora (*Dr. h. c. philol.*) diploms Pēterim Pildegovičam. LZA saņēma dāvinājumu — P. Pildegoviča sastādīto „Lielo ķīniešu–latviešu vārdnīcu”.

23. oktobrī LZA FTZN sēde. Nodaļas locekļi noklausījās LZA korespondētājlocekļu kandidātu ziņojumus par zinātnisko pētījumu rezultātiem: *Dr. phys.* Roberta Eglīša referātu „Kompleksu materiālu virsmu un defektu aprēķini no pirmajiem principiem” un *PhD.* Vjačeslava Kaščejeva referātu „Pētījumi kvantu nanoelektronikā”, kā arī LZA īstenā locekļa kandidāta LZA kor. loc., *Dr. habil. phys.* Jura Purāna ziņojumu „Sinhrotrona starojuma pētījumi manometru skalā un ar femtometru precizitāti”. LZA ārzemju locekļus — Juri Bani (Jūras Banys, Lietuva), dz. 30.12.1962., *Dr. habil. phys.* (2000), Viļņas Universitātes rektoru un Nilu Kristensenu (*Niels Christensen*, Dānija), *PhD* (1970), Orhūsas Universitātes profesoru — raksturoja LU CFI direktors akadēmiķis *Dr. habil. phys.* Andris

Šternbergs. Slēgtā balsošanā izteikts atbalsts visiem LZA jauno locekļu kandidātiem.

27. oktobrī LZA ārzemju loceklim Renē Moro — 75.

29.–30. oktobrī piektais Letonikas kongress, kurā sniegts pārskats par valsts programmā „Nacionālā identitāte” paveikto. Latvijā ieradās Eiropas Zinātņu un mākslu akadēmijas (EZMA) prezidents F. Ungers, lai piedalītos Letonikas kongresā un EZMA izbraukuma sēdē. Profesors F. Ungers teica uzrunu kongresa noslēguma plenārsēdē, kuras laikā arī notika Valsts prezidenta A. Bērziņa inaugurācija par EZMA goda protektoru Latvijai. Kongresa ietvaros notiekošajā LZA–EZMA rudens kopsēdē Turaidā profesors F. Ungers pasniedza 2013. g. Fēliksa balvas: Lielo Fēliksa balvu LZA goda loceklei A. Jurkānei par Turaidas muzejrezervāta izveidošanu un attīstīšanu par pasaules mēroga tūrisma objektu, veicināšanas balvas saņēma Literatūras, folkloras un mākslas institūta pētnieki *Dr. philol.* S. Laimē par latviešu tradicionālās kultūras un *Dr. philol.* P. Daija par latviešu tautas apgaismības ideju pētniecību.